

Józsa Attila

A választás jogán

Amikor majd kilépek a színpalak közül,
Örülnek, ha a világra jégeső szakadna,
Bűnöket elsöprő, friss tavaszi zápor
— bent szeretném, ha a vastaps elmaradna —

Menjenek a nézők csendesen haza,
A hiány fájdalmát nincs mit ünnepelni
— ha a fények kialusznak, maradjon még idő
A szeretetet hét lakattal jól elreteszelni...

Brassó, 2007. V. 29.–VI. 5.

Tájkép

Végtelen mezőkön ér el az alkonyat,
Átszövik lelkedet villanásai,
Lábaid nyomában, konok sorozatban,
Rendeket vágnak az ősz kaszásai...

Brassó, 2007. IV. 8.

Brauch Magda

Laborfalvi Róza — Jókai Mór igazi műzsája

Sok mendemonda kering még napjainkban is legnagyobb „mesemondónk”, Jókai Mór és felesége, Laborfalvi Róza kapcsolatáról (a „mesemondó”-t nem pejoratív értelemben használtam — így él a köztudatban, és nem csak magyar nyelvterületen).

Mi okozta és okozza egyesek szemében talán még ma is e kapcsolat felemás megítélését?

Egészen leegyszerűsítve két letagadhatatlan tény: Róza nyolc évvel idősebb volt férjénél, és nevelőintézetben élt egy akkor már a serdülőkorhoz közeledő törvénytelen leánya.

Szépséghibák ezek kétségtelenül, talán még mai szemmel nézve is — bár számtalan hasonló esetet produkál az élet —, de abban az időben szarvaszépséghibáknak számítottak (elnézést a „nyelvújításért”), különösen az utóbbi, azt is figyelembe véve, hogy Jókai nemesi származású, gazdag, igazi úri-fiú volt. A királynői termetű és megjelenésű, feltűnően szép színésznőt a bohém drámaíró, Szigligeti Ede házában ismeri meg még 1846-ban, majd 1848. március 15-én este, a Bánk bán ingyenes díszelőadása előtt, amikor Jókai a színpadra ment, hogy onnan szóljon a közönséghez: „Egy tünemény állt előtte. A forradalmár előtt egy királyné. Gertrudis. A legszebb Gertrudis Magyarországon. Laborfalvi Róza levett a saját kebléről egy nemzeti színű kokárdát és a Jókai szíve fölé tűzte, aztán a szeme közé nézett mélán, édesen, rejtelmesen. És Jókai e pillanatban érezte bizsergő ereiben, hogy ez a nézés az ő jutalma a végzettől a mai napért, és hogy ez a jutalom egy egész életre szól” (Mikszáth Kálmán: Jókai Mór élete és kora).

Ilyen romantikus körülmények között köszöntött be a szerelem a nagy romantikus szerző életében a magyar történelem legdicsőbb napjának estéjén. Jókai ekkor 23 éves volt, Róza — akit eredetileg a Judit névre kereszteltek — 31. A Róza nevű kislánnyól azonban Jókainak nem volt tudomása. Amikor a házasság ellen kétségbeesetten tiltakozó édesanyja, nővére, bátyja, sőt még legjobb barátja,
